

Veroordeling Assange = einde persvrijheid

Graag vraag ik dringend uw aandacht voor het feit dat de persvrijheid ernstig in het geding is.

Zoals het u wellicht ontgaan is, heeft het vervolg van de rechtszaak tegen Julian Assange, oprichter van WikiLeaks, gedurende de hele maand september van dit jaar plaatsgevonden. Toneel voor het (schijn)proces was de Old Bailey in Londen.

De aanklacht van de Amerikaanse regering tegen Assange, maakt de zaak tot de Dreyfus-affaire en Watergate van onze tijd. Normaliter zou elke zichzelf respecterende journalist staan te popelen om over een zaak als deze te mogen rapporteren; het onderwerp zou op ieder persbureau het gesprek van de maand zijn geweest. Van dat alles was niets te merken.

Dat onze nieuwszenders niet meer zo ontvankelijk zijn voor minder populaire perspectieven, daarover wordt al langer gemorreld. Het zwijgen over de zaak Assange is echter van een geheel nieuwe orde van 'verontrustend', want als er één onderwerp is dat iedere serieuze journalist direct aangaat, dan is het de vervolging van Assange. De uitkomst van deze rechtsstrijd heeft namelijk onmiddellijke consequenties voor de persvrijheid, het vak journalistiek en het welzijn van een ieder die in dat werkveld zijn of haar brood verdient, waar dan ook ter wereld. En dat, op haar beurt, heeft grote consequenties voor de democratie.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Amerikaanse Espionage Act van 1917, wordt een journalist voor spionage aangeklaagd.

Onder de regeringen van Obama en Trump is er maar liefst acht keer een beroep gedaan op deze Act, zoals naar aanleiding van het doorsluizen van geheime informatie van Chelsea Manning en Edward Snowden. Geen van de acht waren (zoals daarvóór gebruikelijk) spionnen in eigenlijke zin, maar klokkenluiders. Julian Assange is dus de eerste journalist.

Berechting op Amerikaanse bodem op basis van de *Espionage Act* houdt in dat geen rekening gehouden wordt met omstandigheden, beweegredenen, of context van de aangeklaagde, noch met de aard en omvang van de misdrijven die door publicatie aan het licht is gebracht. Het draait bij zulke zaken uiteindelijk maar om één vraag: heeft de aangeklaagde geheime informatie publiek gemaakt of niet. In het geval van Assange zou het antwoord dus bevestigend zijn en levenslange opsluiting onvermijdelijk.

Het publiek maken van gelekte documenten is echter een essentieel onderdeel van het journalistieke metier. Gelekte informatie als bron wordt, naarmate de acties en allianties van regeringen steeds ondoorzichtiger en ongrijpbaarder worden, bovendien steeds belangrijker. Wordt Assange schuldig bevonden, dan zijn per definitie een heleboel andere journalisten dat ook.

Ik hoef u niet te herinneren aan de Pentagon Papers, het Watergate schandaal, of de Panama Papers – voorpagina nieuws dat (mede) openbaar kon worden dankzij gelekte documenten van informanten. In geen van deze gevallen werden *journalisten* voor het publiceren van de informatie vervolgd (respectievelijk die van de New York Times, Washington Post, Süddeutsche Zeitung).

In tegenstelling tot het Watergate schandaal, heeft geen van de oorlogscriminelen uit de WikiLeaks dossiers ook maar enige consequentie van de gepleegde misdaden ondervonden.

Het allesbehalve eerlijke proces tegen Assange had, net als bij Pentagon Papers klokkenluider Ellsberg, direct verworpen moeten worden, op basis van de door de aanklager illegaal verkregen gegevens. Helaas lijkt het erop dat de VK en VS niets ongemoeid laten om Assange voorgoed te laten verdwijnen.

Toch kan het niet waar zijn dat de Assange rechtszaak geen enkele Nederlandse journalist interesseert. De getuigenissen, argumenten van de advocaten en vooral de uitkomst, zijn van enorm, in sommige gevallen zelfs levens-, belang, voor iedere journalist.

De stilte, ook bij buitenlandse redacties zoals die van de BBC, The Guardian, The Times, illustreert hoe groot de censuur in medialand inmiddels geworden is. Daarbij heeft geen enkele politicus zich durven uitspreken over het feit dat de persvrijheid en dus de democratie in gevaar is en dat, vrees ik, zegt iets over de coördinatie van die stilte.

Kennelijk is het de VS gelukt de gevestigde media en regeringen der bondgenoten te doordringen van de noodzaak naar Amerikaanse pijpen te dansen. Druk op internationale partners werd sterk opgevoerd na de aanslagen van 9 september 2001, zoals George Bush in november van dat jaar aankondigde:

"A coalition partner must do more than just express sympathy, a coalition partner must perform. That means different things for different nations. Some nations don't want to contribute troops and we understand that. Other nations can contribute intelligence-sharing. (...)

Over time it's going to be important for nations to know they will be held accountable for inactivity," he said. "You're either with us or against us in the fight against terror."

Deze waarschuwing gold ook journalisten. Volgens de Australische journalist Peter Greste verdween na 9/11 het 'grijze gebied' in de journalistiek. Je kon niet langer, zoals bij goede verslaggeving gebruikelijk is, verschillende perspectieven weergeven. De journalistiek ontwikkelde zich richting propaganda, of werd verondersteld dat te doen. Hierdoor werden journalisten in toenemende mate als partijdige spelers beschouwd, waardoor het uitoefenen van het beroep gevaarlijker werd.

Hoewel er altijd al jaarlijks een aantal verslaggevers stierf bij het uitoefenen van het vak, bijvoorbeeld door een verdwaalde kogel of granaat in oorlogsgebied, na 9/11 werden journalisten in toenemende mate doelwit van gerichte aanvallen en niet alleen op vijandig terrein, noch alleen door buitenlandse vijanden.

Hoe achter de schermen druk op coalitiepartners en de media precies wordt uitgeoefend en wat de rol van mediagiganten en miljardairs daarin is, is niet het onderwerp van deze alarmbel, maar duidelijk is dat in binnen- en buitenland het medianetwerk door de (Amerikaanse) regering gedirigeerd kan worden.

Het effect van een steeds minder onafhankelijk rapporterende journalistieke machine is echter, dat onafhankelijke verslaggevers, YouTube gebruikers en onderzoekers als onkruid omhoog schieten en wel gaan spitten. Daartoe behoort in ieder geval Julian Assange, die in 2006 WikiLeaks oprichtte.

Gelukkig, voor de machthebber, zijn de nieuwe individuele groeperingen te klein en te versnipperd om een bedreiging te zijn. Monden worden eenvoudig gesnoerd door ontslag, het uitsluiting, of imago bezoedeling. Vaak hebben de nieuwkomers het geld en de juiste connecties niet om zich lang te verdedigen, mocht het daarop aan komen.

Wikileaks, echter, werd in recordtijd een wereldwijd fenomeen. Maar gevaarlijker nog was het feit dat het zo ingebed lag in een netwerk van internationaal gerenommeerde journalisten en insiders in sleutelposities van de Amerikaanse overheid. Het had toegang tot alle werelddelen, via vele mediakanalen, die het op zijn beurt weer toegang verschaftte tot opzienbarende onthullingen.

Het systematisch uitdoven van WikiLeaks begon met de karaktermoord en psychologische marteling (bevestigd door verschillende experts) van de man Assange, opdat niemand meer geïnteresseerd zou zijn in het lot van 'die gek' tegen de tijd dat hij berecht zou worden. Het bleek uitermate effectief. Assange leefde in de pers en onze perceptie voort als narcist, hacker, verkrachter en opportunist die mentaal en fysiek niet kosher was. De door Zweden verzonnen verkrachtingszaak heeft negen jaar geduurd, zonder dat Assange zich kon verdedigen, terwijl bewijs voor de aanklacht nooit gevonden is.

Dat voor geen van de aantijgingen bewijs is, weten we dankzij de onderzoeksjournalistiek van de Italiaanse Stefania Maurizi, die op basis van de Freedom of Information Act (FOIA) de enige (!) journalist was die de op Assange betrekking hebbende documenten en processen verbaal van zowel het Verenigd Koninkrijk als Zweden heeft opgevraagd.

Momenteel heeft Stefania Maurizi zelf een rechtszaak tegen het VK aangespannen. In haar onderzoek naar de interactie tussen de Britse Crown Prosecution en de Zweedse tegenhanger met betrekking tot hun eerdere pogingen Assange aan de VS uit te leveren, had ze wederom inzage in relevante stukken gevraagd, op basis van FOIA.

Het VK weigert die te verstrekken; FOIA aanvragen uit het buitenland worden sinds kort niet meer ingewilligd. Twaalf andere buitenlandse aanvragen zijn eveneens geweigerd, geheel tegen de 'freedom of information legislation' in. Het inperken van journalistieke vrijheden schrijdt stap voor stap voort.

Voor een beschrijving van de gebeurtenissen rond Assange vanaf de eerste (fictieve) verkrachtingsaanklacht, verwijs ik graag naar een interview met Nils Melzer, VN afgezant voor mensenrechten, die zich regelmatig uitlaat over de onrechtmatigheid van deze zaak (<https://www.exberliner.com/features/julian-assange-trial-2020/nils-melzer-assange/>).

Voor verslagen van de rechtszittingsdagen in september jl., verwijs ik graag naar twee onafhankelijke journalisten die wèl bij het proces aanwezig waren: de Australische John Pilger (<http://johnpilger.com>) en de Schotse ex-diplomaat Craig Murray (<https://www.craigmurray.org.uk>).

Verder is veel informatie voorhanden via Twitter, #Assange, #AssangeTrial, #FreeAssange, enz.

Het afschrikken van onafhankelijke 'grassroots' journalisten en het blokkeren van oncontroleerbare mediakanalen lijkt het eigenlijke oogmerk van de tegen Assange aangespannen rechtszaak. Hem wacht 175 (!) jaar eenzame opsluiting in één van de meest inhumane afdelingen (Special Administrative Measures) van de meest rigide gevangenissen van de Verenigde Staten. De nagestreefde precedentwerking aan het eind van deze martelgang, uitlevering en onvermijdelijk volgende levenslange gevangenisstraf, moet als schreeuwend schrikbeeld voor elke onafhankelijke waarheidsstrijder dienen en als legale vrijbrief voor het vervolgen van ieder andere onwelgevallige journalist.

De pandemie blijkt voor machthebbers een ideale achtergrond voor het doorvoeren van onrechtvaardigheid. Ik impliceer daarmee niets ten aanzien van de oorzaak van de pandemie, maar het verbod op demonstratie en samenkomst en het doofstom maken van gangbare mediakanalen, maakt het lastig voor diverse 'Bevrijd Assange' groeperingen om samen te werken en het draagvlak voor vrijspraak en handhaving van de persvrijheid te vergroten.

Er lijkt daarom maar één oplossing: het benutten van de netwerken van alle onafhankelijke journalisten en groeperingen, het bundelen van krachten en trompetten, in ieder geval tot de rechterlijke uitspraak op 4 januari 2021, om Assange uit zijn isolatiecel te verlossen en daarmee het recht op persvrijheid overeind te houden.

Heel veel meer mensen moeten geïnformeerd worden, zodat ze zich realiseren kunnen wat op het spel staat en protest kunnen aantekenen. Niet de vrijheid van één man, maar die van ons allemaal, staat uiteindelijk centraal. Ik hoop dat u het gevoel van urgentie deelt.

Ik vraag u daarom vriendelijk, maar dringend, deze maanden veelvuldig ruchtbaarheid te geven aan de zaak Assange. Via uw e-mail of andere netwerken, het blad of de website van uw organisatie, via welk medium u ook gebruikt. Willen geëngageerden kunnen blijven vechten voor hun eigen streefdoelen, dan is het recht op journalistieke vrijheid cruciaal. In de strijd voor het behoud ervan, moeten we ons tijdelijk verenigen en elkaar versterken om momentum te genereren. Er mag eenvoudigweg geen precedent geschapen worden.

Daarnaast zou ik graag, in navolging van de Australische ex-premier Kevin Rudd (<http://newsroyalcommission.com>) een petitie of lobby willen starten om de regering er toe te bewegen de concentratie van eigenaars van officiële media te doorbreken en diversiteit van eigenaars en media te bewerkstelligen. Dat is geen lichte missie en hulp daarbij is van harte welkom.

De vraag is verder in hoeverre Nederland het uitleveringsverdrag met het VK en de VS moet handhaven, maar misschien is dat voor nu een wespennest te ver.

Tot slot ben ik u dankbaar als u of uw instantie al of niet financieel wil bijdragen aan een van de organisaties die zich inzetten voor persvrijheid en de verdediging van Julian Assange.

Besluit de rechter in januari Assange uit te zetten, dan is hoger beroep de volgende stap. Maar hoe eerder Assange uit zijn lijden wordt verlost, hoe beter. Tien jaar onterechte verguizing is meer dan welletjes, dunkt me .

Ik dank u voor uw aandacht.

Djamila le Pair